

Verantwoording bij de herziene versie

Dictee *Het wonderlijke weer*

- Handleiding
- Correctievoorschriften
- Tekst op de cd
- Normering

Stillestoets *Hoe gevaarlijk is een tekenbeet?*

- Handleiding
- Correctievoorschriften
- Normering

Signaleringsinstrument Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs

Handleiding

Signaleringsinstrument Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs

(Herziene versie, augustus 2005)

Inhoud

Verantwoording bij de herziene versie	1
Dictee <i>Het wonderlijke weer</i>	3
Handleiding	3
Correctievoorschriften	7
Tekst op de cd	9
Normering	11
Stilleestoets <i>Hoe gevaarlijk is een tekenbeet?</i>	13
Handleiding	13
Correctievoorschriften	15
Normering	17

Verantwoording bij de herziene versie

Inleiding

Het signaleringsinstrument maakt onderdeel uit van het Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs. Alle scholen voor voortgezet onderwijs hebben in juli 2004 de eerste versie van het signaleringsinstrument ontvangen. In een apart doosje met als titel 'Het wonderlijke weer' waren twee cd's opgenomen: één cd met de *gesproken versie van het dictee* en een cd met de *Documenten Signaleringsinstrument Dyslexie*.

Inmiddels zijn de beide boeken van het Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs verschenen met in het tweede deel een cd-rom met een groot aantal bijlagen, waaronder de beschrijving van de toetsen en het klassenoverzichtsformulier behorend bij het signaleringsinstrument.

Het signaleringsinstrument bestond in eerste instantie uit een *zinnendictee*, *stilleestoets* en *overschrijfszin* (2004). De verantwoording van deze signaleringstoetsen is te vinden op de cd-rom bij het Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs (deel 2). Deze verantwoording geldt nog steeds met uitzondering van de daarin opgenomen normeringtabellen. De bijgestelde normeringtabellen vindt u in deze handleiding.

Een groot aantal scholen heeft het signaleringsinstrument in de afgelopen periode ingezet. Ook is het instrument meegenomen in de dieptestrategie Voortgezet Onderwijs van het Masterplan Dyslexie. Deze herziene versie is gemaakt op basis van reacties uit de praktijk.

Wat is er anders/nieuw in de herziene versie?

1. De overschrijftaak is komen te vervallen. De signalerende waarde van deze toets was te gering. Deze taak bleek te weinig te discrimineren tussen de leerlingen en voegde daardoor nauwelijks iets toe.

2. Het dictee *Het wonderlijke weer* is opnieuw op cd opgenomen. De cd-rom bevindt zich in dit pakket. De verstaanbaarheid van het dictee is verbeterd en het tempo is aangepast aan het schooltype. Er zijn drie versies, waarbij het voorleestempo en het aantal zinnen aangepast is aan de doelgroep: Praktijkonderwijs/lwoo (6 zinnen); vmbo (8 zinnen); havo/vwo (10 zinnen).
3. De handleiding en de bijgestelde correctievoorschriften vindt u in pakket.
4. De tekst van de stillestoets 'Hoe gevaarlijk is een tekenbeet?' is hetzelfde gebleven (u vindt de tekst voor de leerlingen op de cd-rom bij het Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs, bijlage 17). Er is een aangepaste nakijkversie voor de docent gemaakt en een Excel-bestand om gemiddelden uit te rekenen. (Dit bestand is te downloaden vanaf www.kpcgroep.nl/dyslexie). In de herziene handleiding vindt u de aangescherpte correctievoorschriften.
5. De normering van het *dictee* en de *stillestoets* is herzien. De dictees en leestoetsen van de voorafgaande jaren zijn opnieuw gecorrigeerd op basis van de bijgestelde correctievoorschriften. Ook is het aantal leerlingen waarop de normering is gebaseerd nu uitgebreid met een groot aantal leerlingen bij wie de toetsen in het afgelopen jaar zijn afgenomen.
6. Het klassenoverzichtsformulier (bijlage 6 op de cd-rom van het Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs) is aangepast op basis van bovenstaande wijzigingen en is te downloaden vanaf www.kpcgroep.nl/dyslexie.

Dictee *Het wonderlijke weer*

Handleiding

Vooraf: met deze nieuwe handleiding, correctievoorschriften en normering vervallen alle eerdere stukken opgenomen als bijlage 15 op de cd-rom bij het Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs en als bijlage 1, 2, 3 van de Documenten Signaleringsinstrument Dyslexie.

Het dictee differentieert naar schooltype. Niet alle schooltypen maken het totale dictee van 10 zinnen. Het is belangrijk dat u de goede keuze maakt voor de leerlingen bij wie u het dictee afneemt. Op de nieuwe cd staan drie versies van het dictee. Met behulp van het volgende overzicht kunt u uw keuze maken.

Schooltype	Aantal zinnen
Brugklasleerlingen met een lwoo-indicatie en leerlingen Praktijkonderwijs (PrO)	6 zinnen
Vmbo-brugklas (alle leerwegen)	8 zinnen
Havo/vwo-brugklas	10 zinnen

Duur van de toets

De toets is goed in één lesuur af te nemen. Reserveer tijd om het dictee te introduceren. Afhankelijk van de versie die wordt afgenomen, ligt de afnametijd (met cd) tussen de 25 en 40 minuten.

Doelgroep

Brugklas voortgezet onderwijs (verschillende versies afhankelijk van schooltype)

Opmerking 1: In principe achten we het dictee (6 zinnen) geschikt voor de doelgroep leerwegondersteunend en Praktijkonderwijs. De praktijk

wijst echter uit dat het dictee soms te moeilijk wordt gevonden voor deze doelgroep. Wij adviseren vmbo-afdelingen met lwoo en het Praktijkonderwijs om van te voren goed af te wegen met welk doel dit signaleringsinstrument wordt afgenomen. Deze leerlingen hebben immers voor de indicatie PrO of lwoo al een uitgebreid onderzoek gehad, waar spelling ook deel van uitmaakte. In de meeste gevallen biedt dat onderzoek meer informatie dan dit signaleringsonderzoek. Voor die scholen die het signaleringsinstrument van het Protocol toch willen afnemen bij deze doelgroep, is een versie (in trager tempo) opgenomen op de cd-rom.

Opmerking 2: In de praktijk blijken er vele vormen van combinatieklassen voor te komen. Het is aan de school om de geschikte versie te kiezen. De ervaring leert dat voor combinatieklassen vmbo-t/havo/(vwo) vaak de vmbo-versie wordt afgenomen (8 zinnen). Uiteraard dient dan ook de normering gehanteerd te worden die bij deze versie hoort.

Doel

Het dictee *Het wonderlijke weer* is bedoeld om hardnekkige lees- en spellingfouten te signaleren in de brugklas. Het is géén dyslexietoets. Om dyslexie te kunnen vaststellen is een uitgebreid onderzoek nodig (zie daarvoor de beschreven procedure voor diagnose in het Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs, deel 2).

Benodigheden

- Cd-afspeelapparatuur waarvan het geluid zodanig is ingesteld dat het dictee goed verstaanbaar is tot achter in de klas (de boxen plaatsen op een hoogte van minimaal 1,5 meter en hoge en lage tonen goed instellen); controleer **vooraf** de verstaanbaarheid en kwaliteit van het geluid.
- Cd met het dictee *Het wonderlijke weer* (herziene versie 2005).
- Gelinieerd papier.
- Bordje 'Niet storen'.
- Klassenoverzichtsformulier (zie voor bijgestelde versie www.kpcgroep.nl/dyslexie).

Afname

Om bij alle leerlingen de afnamecondities als tempo en articulatie gelijk te houden wordt het dictee met behulp van de cd afgenomen. De normering is gebaseerd op deze wijze van afnemen. Het dictee is bedoeld om in groepsverband af te nemen, maar het kan ook worden gebruikt voor individuele afname of afname in een kleine groep.

Vorbereiding door de docent

- Lees het dictee zelf eerst goed door, zodat u weet waar het over gaat.
- Zoek voor de groep bij wie u het dictee gaat afnemen de juiste versie op (op de cd). Noteer voor uzelf het aantal zinnen dat voor deze groep moet worden afgenomen. Dit verwerkt u later in uw instructie aan de leerlingen.

Instructie en werkwijze

Om de afname zo betrouwbaar mogelijk te houden, verzoeken we u de instructie te geven zoals hieronder ***cursief*** is aangegeven.

Vóór de afname

- Hang het bordje 'niet storen' op de deur van het lokaal.
- Schakel de intercom en eventueel aanwezige telefoon(s) uit; elimineer eventueel ook andere potentiële storingsbronnen.
- Geef de volgende instructie: *"Jullie gaan nu een dictee maken dat via een cd wordt voorgelezen. De instructie horen jullie ook op de cd.*
- Leg de leerlingen het doel van de toets uit: *Het dictee is niet bedoeld als proefwerk of schriftelijke overhoring. Je krijgt dus ook geen cijfer. We willen graag weten hoe jullie spellen in vergelijking met andere leerlingen in het voortgezet onderwijs.*
- Alvorens de leerlingen de instructie te horen krijgen, lijkt het raadzaam om de inhoud van het dictee *Het wonderlijke weer* toe te lichten. Hierbij kunnen woorden die wellicht onbekend zijn voor de leerlingen, van te voren worden besproken. Activeer voorkennis bij de leerling en

schenk daarbij aandacht aan de betekenis van die woorden waarvan u inschat dat ze moeilijk voor de leerlingen zijn.

- De instructie wordt voorgelezen op de cd. Indien u dat wenst kunt u de instructie ook nog op het bord zetten en/of mondeling met de leerlingen doornemen, zodat de leerlingen het twee keer te horen krijgen. In onderstaand kader staat de instructie die op de cd-rom wordt uitgesproken:

- Je krijgt een dictee te horen.
- Je docent heeft je gezegd uit hoeveel zinnen het bestaat.
- Iedere zin wordt eerst helemaal voorgelezen, daarna in kleine stukjes.
- Luister eerst goed naar de hele zin. Begin daarna pas met schrijven.
- Vóór iedere zin wordt het nummer uitgesproken. Noteer dat nummer.
- Sla na elke zin een regel over.
- Schrijf duidelijk.
- Als het te vlug gaat, sla dan woorden over en schrijf weer mee met de woorden die voorgelezen worden.

- Deel per leerling een vel gelinieerd papier uit.
- *Schrijf naam, klas en datum op. Schrijf ook het woord 'dyslexie' in de rechterbovenhoek als je een dyslexieverklaring hebt.*
- Zeg uit hoeveel zinnen het dictee bestaat: *Het dictee bestaat uit... zinnen.*

Tijdens de afname

- Start de cd en stop deze niet meer, alleen in geval van ernstige storing. Begin na een storing met de zin waarin de storing plaatsvond. Noteer eventuele storingen op het klassenoverzichtsformulier.
- Als de laatste zin voor de doelgroep gedicteerd is (dus zin 6, zin 8 of zin 10), zeg dan: *"Dit was de laatste zin. Leg je pen neer. Je werk wordt nu opgehaald."*

Na de afname

- Haal het werk op. Leerlingen krijgen geen tijd om werk na te kijken. Het gaat er bij dit dictee om wat de leerlingen in eerste instantie opschrijven (automatisering) en niet om wat zij via denken over spellingen nog kunnen veranderen.

Correctievoorschriften

Kijk de dictees na volgens de richtlijnen voor correctie. Tel alle foutgeschreven woorden en noteer het totale aantal op het werk van de leerling én op het klassenoverzichtsformulier. Vermeld op dit overzicht ook ongeregelheden, problemen en/of storingen tijdens de afname.

Vorbereiding voor de docent

Lees het dictee eerst een aantal keren goed door, zodat u de zinnen goed in uw hoofd hebt. Daarnaast is het raadzaam het origineel steeds naast u te hebben liggen en bij iedere twijfel toch weer even te 'spieken'. De ervaring leert dat hardop en zorgvuldig meelesen het beste resultaat oplevert.

Voor deze herziene versie van het dictee zijn alle dictees opnieuw nagekeken volgens onderstaande correctievoorschriften. Op deze manier kon ook nog eens worden gekeken naar de kwaliteit van de correctie aangeleverd door de scholen. Wederom bleek dat docenten moeite hebben om consistent dictees te blijven beoordelen volgens de richtlijnen. Er werden (veel) te weinig fouten genoteerd (soms was het verschil wel meer dan 10 woorden) en dat betekent dat er onterecht niet gesignaleerd wordt dat een leerling bovenmatig veel problemen heeft met spelling. Dat een zorgvuldige correctie in het belang van de leerlingen is, behoeft geen betoog.

In onderstaand overzicht zijn de bijgestelde correctievoorschriften weergegeven. Kijk het dictee exact na volgens deze richtlijnen.

Richtlijnen voor correctie van het dictee

Bij de correctie wordt uitgegaan van de **precieze** schrijfwijze van de woorden zoals aangegeven in de dicteetekst. Als het woord er niet exact hetzelfde staat, telt dit als één fout.

- Een fout gespeld woord telt voor één fout, ook als het meer fouten bevat.
- Woorden die goed zijn geschreven, maar die niet zijn gedicteerd bijvoorbeeld: *besturen* i.p.v. *bestuurden*, *humor* i.p.v. *humeur*, *bijlagen* i.p.v. *bijlage*, *internationaal* i.p.v. *internationale* worden fout gerekend.

De volgende fouten worden **NIET** meegeteld:

- weggelaten, toegevoegde of verkeerd geplaatste woorden;
- woorden die ten onrechte los/vast zijn gespeld;
- verwisselingen van: *het* in plaats van *de*, *ze* in plaats van *zij*, *m'n* in plaats van *mijn*, *en* in plaats van *een*, *door* in plaats van *voor*;
- verkeerde afbrekingen van woorden aan het einde van de regel;
- fouten tegen hoofdletters en leestekens;
- afkortingen: *bv* in plaats van *bijvoorbeeld*.

Rubriek opmerkingen

Indien er opvallend veel fouten gemaakt worden in de categorie die we niet meerekenen, wordt dit op het werk van de leerling en onder de rubriek 'opmerkingen' van het klassenoverzichtsformulier genoteerd.

Dit geldt ook als de leerling veel fouten maakt tegen verbuigingen of vervoegingen. Gemiddeld maken leerlingen zo'n vier (havo/vwo) à vijf (vmbo/lwoo) andere fouten in het dictee.

Tekst op de cd

De volgende tekst wordt uitgesproken op de cd. Het aantal zinnen is het maximale aantal (voor havo/vwo). De andere versies eindigen bij 6 of 8 zinnen.

- Je krijgt een dictee te horen.
- Je docent heeft je gezegd uit hoeveel zinnen het bestaat.
- Iedere zin wordt eerst helemaal voorgelezen, daarna in kleine stukjes.
- Luister eerst goed naar de hele zin. Begin daarna pas met schrijven.
- Vóór iedere zin wordt het nummer uitgesproken. Noteer dat nummer.
- Sla na elke zin een regel over.
- Schrijf duidelijk.
- Als het te vlug gaat, sla dan woorden over en schrijf weer mee met de woorden die voorgelezen worden.
- Het dictee begint nu.

Het wonderlijke weer

Zin 1: Lang geleden dacht men | dat goden | de sterren en planeten bestuurden.

Zin 2: Zij veroorzaakten |ook hittegolven, | zonsverduisteringen, | aardbevingen | en overstromingen van rivieren.

Zin 3: Afhankelijk van hun humeur | lieten zij prachtige schepen | in hevige stormen | zinken of uitvaren | op een gladde zeespiegel.

Zin 4: Door scherpe waarnemingen | werd echter ontdekt, | dat het weer samenhangt | met veranderingen in de luchtdruk.

Zin 5: Andere betrouwbare conclusies | waren bijvoorbeeld: | 'Als het mist, | is er weinig regen' | en 'Vocht wordt verdampt | door de stralen van de zon'.

Zin 6: Die kennis heeft | een bijdrage geleverd | aan de ontwikkeling van apparaten | voor het meten van luchtvochtigheid, | windrichting en temperatuur.

Zin 7: Waarnemingsstations hebben nu | een enorme hoeveelheid | weerkundige instrumenten | en ontvangen camerabeelden | uit de ruimte.

Zin 8: Door internationale uitwisseling | van gegevens en gebruik van computers | voor de rekenprocessen | kunnen er erg snel | nauwkeurige weerkaarten | opgesteld worden.

Zin 9: Naast deze technologie | staan verscheidene volkswijsheden | zoals: | 'Geeft januari muggenzwermen | dan hoort men in de oogstmaand | de boeren kermen'.

Zin 10: Ook gebruikten verschillende volkeren | tot voor kort waarschijnlijk | nog de benaderingswijze | om uit de stand van de hemellichamen | de weersgesteldheid in de jaargetijden | te beschrijven.

Normering

Aantal leerlingen die deelnamen aan het normeringonderzoek:

- *lwo:* 321
- *vmbo basis- en kaderberoepsgericht:* 556
- *vmbo gemengd theoretisch / havo:* 531
- *havo / vwo:* 542

De normering is afgestemd op het aantal zinnen dat passend is bij elk schooltype:

Brugklasleerlingen met een lwoo-indicatie en leerlingen Praktijkonderwijs (PrO)	6 zinnen
Vmbo-brugklas (alle leerwegen)	8 zinnen
Havo/vwo-brugklas	10 zinnen

Vanuit de scores is op te merken dat hoe hoger het schooltype is, des te minder fouten er in het algemeen worden gemaakt. Dit ondanks het feit dat de leerlingen meer zinnen moeten maken, die ook nog in moeilijkheidsgraad oplopen.

Voor de normering is gebruikgemaakt van de C-schaal; hierbij worden vooral de laagste en hoogste foutenpercentages uitgebreid beschreven. Voor de signalering van ernstige spellingproblemen zijn vooral de laagste C-scores, 0 tot en met 3, van belang: zij geven de 23 procent leerlingen aan die veel fouten maken in de spelling. Naarmate de C-score lager is, is er eerder reden tot verder onderzoek.

Naast de C-schaal zijn ook de Stanines opgenomen. De Stanine is een afgeleide van de C-schaal, waarbij de laagste en hoogste twee scores van de C-schaal samen zijn genomen. Stanines lopen van 1 tot 9.

C-Score	Ruwe score lwoo/ Praktijk- onderwijs	Ruwe score vmbo-basis/ -kader	Ruwe score vmbo-gemengd/ -theoretisch/ havo	Ruwe score havo/vwo
0	>47	>47	>41	>27
1	41-47	37-47	31-41	22-27
2	32-40	25-36	20-30	17-21
3	22-31	19-24	14-19	14-16
4	18-21	14-18	11-13	10-13
5	13-17	10-13	8-10	7-9
6	9-12	7-9	5-7	5-6
7	6-8	5-6	4	3-4
8	4-5	3-4	2-3	2
9	2-3	2	1	1
10	<2	<2	0	0

C-schaal Score	Stanine	Percentage	Interpretatie
0	1	Laagste 1%	Zeer zwak
1		2-4%	Zeer zwak
2	2	5-11%	Zwak
3	3	12-23%	Beneden gemiddeld
4	4	24-40%	Laag gemiddeld
5	5	40-60%	Gemiddeld
6	6	60-77%	Hoog gemiddeld
7	7	78-89%	Boven gemiddeld
8	8	90-96%	Hoog
9	9	97-99%	Hoog
10		Hoogste 1%	Hoog

Stilleestoets Hoe gevaarlijk is een tekenbeet?

Vooraf: met deze nieuwe handleiding, correctievoorschriften en normering vervalt de handleiding opgenomen als bijlage 17 op de cd-rom bij het Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs en als bijlage 1 en 5 van de Documenten Signaleringsinstrument Dyslexie. De leesteksten (versie voor de leerling en versie voor de docent) zijn te downloaden vanaf www.kpcgroep.nl/dyslexie.

Handleiding

De stilleestoets bestaat uit het lezen van een tekst en het maken van een opdracht. Leerlingen mogen niet van tevoren ingelicht worden over deze opdracht, omdat dat hun wijze van lezen zou kunnen beïnvloeden. Uit ervaring blijkt namelijk, dat leerlingen dan bijvoorbeeld stukken tekst tweemaal gaan lezen, waardoor het resultaat niet betrouwbaar is. De normering is berekend op het eenmaal doorlezen van de tekst.

Duur van de toets

(Inclusief instructie): ± 20 minuten.

Doelgroep

Brugklas voortgezet onderwijs.

Doel

- Toetsen van de stilleessnelheid.
- Indicatie voor het vasthouden van informatie.

Benodigdheden

- Toetsmateriaal: tekst 'Hoe gevaarlijk is een tekenbeet?' en een opdrachtformulier.

- Stopwatch.
- Rekenmachine.
- Klassenoverzichtsformulier (zie voor bijgestelde versie www.kpcgroep.nl/dyslexie).

Afname

Zowel in groepsverband als individueel.

Instructie en werkwijze

- Deel de teksten uit en laat de leerlingen hun gegevens invullen.
- Om de afname zo betrouwbaar mogelijk te houden, verzoeken we u de instructie te geven die hieronder *cursief* is weergegeven.

Geef de volgende instructie:

- *“Als ik straks zeg: “begin maar”, dan sla je de eerste bladzijde om en begin je de tekst te lezen. Je leest hem in één keer door, herhaal stukken niet, ook al vind je ze moeilijk. Na een minuut vraag ik je een **ronkje** te zetten om het woord dat je het laatst gelezen hebt. (teken dit op het bord)*

*Ik vraag je dat ook te doen na twee minuten en na drie minuten. Daarna lees je de tekst uit zonder dat ik je stoor. Wanneer je de hele tekst gelezen hebt vóór de derde minuut om is, zet je een **vierkant** achter het laatste woord van de tekst. Het laatste woord van de tekst is:*

Lyme (schrijf op bord)

Lyme

Als je klaar bent met lezen, leg je de tekst op de hoek van je tafel. Ik haal hem dan op”.

- Controleer of iedereen dit begrepen heeft.
- Geef het startsein met: *“Sla de eerste pagina om en begin maar te lezen”* en druk tegelijk de stopwatch in.
- Zeg na de eerste, na de tweede en na de derde minuut: *“Ja, zet een **ronkje** om het woord dat je het laatst gelezen hebt”*. Laat de leerlingen de tekst daarna uit lezen.
- Haal het werk van een leerling op wanneer hij of zij klaar is en geef hem het opdrachtformulier. Geef bij de opdracht de volgende instructie:
- *“Vul je gegevens in en schrijf dan op wat voor jou de belangrijkste informatie is die je uit dit artikel onthouden hebt.”*

Correctievoorschriften

Richtlijnen voor scoring en correctie

- Bereken met behulp van de tekst met nummers hoeveel woorden de leerling in minuut 1, 2 en 3 heeft gelezen en bereken het gemiddelde. Vul alles in op het werk van de leerling en het klassenoverzichtsformulier. Het klassenoverzichtsformulier vindt u op de cd-rom bij het Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs en in geactualiseerde versie op de site. Het is belangrijk het aantal gelezen woorden **per minuut** op te schrijven. Ervaring leert, dat er leerlingen zijn die traag starten, maar in de tweede en derde minuut in een gemiddeld tempo lezen. Door alleen het gemiddelde van de drie minuten weer te geven, zouden deze leerlingen bij de selectie van leerlingen met potentiële leesproblemen terecht kunnen komen. Op basis van het aantal gelezen woorden in de tweede en derde minuut kan worden besloten dit niet te doen.
- Leerlingen die snel lezen, lezen de tekst binnen de drie minuten. Tel dan alleen het aantal woorden van minuut 1 en 2 en bereken daarvan het gemiddelde.

Voorbeeld:

Klassenoverzichtsformulier

Naam leerling	Dictee <i>Het wonderlijke weer</i> Aantal fouten	Stilleestoets <i>Hoe gevaarlijk is een tekenbeet?</i>				Opmerkingen bij opdracht stillestoets	Dyslexieverklaring
		1*	2	3	Gem		
Leerling 1 (zie berekening hieronder)		175	290	283	249	onsamenhangend	
Leerling 2 (zie berekening hieronder)		428	444		436	n.v.t.	
Enz							

Toelichting bij invullen scores

leerling 1: (deze leerling leest de tekst niet binnen 3 minuten)

Bij 1: vul het aantal woorden in dat tijdens de **eerste minuut** gelezen is:
175

Bij 2: vul het aantal woorden in dat tijdens de **tweede minuut** gelezen is:
465 - 175 = 290

Bij 3: vul het aantal woorden in dat tijdens de **derde minuut** gelezen is:
748 - 465 = 283

Onder Gem.: bereken het gemiddelde: $748 / 3 = 249$

leerling 2: (deze leerling leest de tekst binnen 3 minuten)

Bij 1: vul het aantal woorden in dat tijdens de **eerste minuut** gelezen is:
428

Bij 2: vul het aantal woorden in dat tijdens de **tweede minuut** gelezen is:
872 - 428 = 444

Bij 3: laat dit hokje leeg, achter het laatste woord stond een vierkant hokje

Onder Gem.: bereken het gemiddelde: $872 / 2 = 436$
(gemiddeld per minuut)

Richtlijnen voor de opdracht (na het lezen)

Met deze toets wordt **niet** het tekstbegrip gemeten. De laatste opdracht geeft aan wat een leerling 'spontaan' heeft onthouden en kan weergeven. Beoordeel de opdracht globaal **en naar eigen inzicht**. Maak alleen een opmerking op het werk en het klassenoverzichtsformulier als er **zéér weinig, onsamenhangende** of **onjuiste** informatie wordt weergegeven. Uiteraard bent u vrij om hier uw eigen kwalificaties aan toe te voegen. Als de opdracht om welke reden dan ook **niet** is uitgevoerd, zet dan **n.v.t.** op het klassenoverzichtsformulier.

Normering

Aantal leerlingen die deelnamen aan het normeringonderzoek:

- lwoo: 253
- vmbo basis- en kaderberoepsgericht: 542
- vmbo gemengd theoretisch / havo: 637
- havo / vwo: 644

Vanuit de scores is op te merken dat hoe hoger het schooltype is, des te sneller er wordt gelezen. Ook binnen de groep lwoo zijn er leerlingen die zeer goed op snelheid lezen; er zijn derhalve grote verschillen binnen de lwoo-groep; zeer zwakke, maar ook snelle lezers.

Voor de normering is gebruikgemaakt van de C-schaal; hierbij worden vooral de laagste en hoogste snelheidsprestaties uitgebreid beschreven. Voor de signalering van ernstige leesproblemen zijn vooral de laagste C-scores, 0 tot en met 3, van belang; zij geven de 23 procent leerlingen aan die zwak tot zeer zwak lezen. Naarmate de C-score lager is, is er eerder reden tot verder onderzoek. Naast de C-schaal zijn ook de Stanines opgenomen. De Stanine is een afgeleide van de C-schaal, waarbij de laagste en hoogste twee scores van de C-schaal samen zijn genomen. Stanines lopen van 1 tot 9.

C-Score	Ruwe score lwoo/ Praktijk- onderwijs	Ruwe score vmbo-basis/ -kader	Ruwe score vmbo-gemengd/ -theoretisch/ havo	Ruwe score havo/vwo
0	<49	<75	<104	<128
1	49-77	75-108	104-125	128-150
2	78-102	109-135	126-152	151-177
3	103-129	136-172	153-186	178-207
4	130-157	173-197	187-216	208-235
5	158-200	198-235	217-246	236-274
6	201-249	236-277	247-294	275-322
7	250-305	278-318	295-335	323-359
8	306-343	319-368	336-378	360-431
9	344-463	369-437	379-460	432-470
10	>463	>437	>460	>470

C-schaal Score	Stanine	Percentage	Interpretatie
0	1	Laagste 1%	Zeer zwak
1		2-4%	Zeer zwak
2	2	5-11%	Zwak
3	3	12-23%	Beneden gemiddeld
4	4	24-40%	Laag gemiddeld
5	5	40-60%	Gemiddeld
6	6	60-77%	Hoog gemiddeld
7	7	78-89%	Boven gemiddeld
8	8	90-96%	Hoog
9	9	97-99%	Hoog
10		Hoogste 1%	Hoog